

**FOGLALAT:** Magyarország és Erdély (országgyűlési hírek; kinevezések; budapesti napló; a budai hegyek közt vízgyógyintézet létesül, magyar játékszin 'sa' t.; esztergomvárosi tisztújítás; orosz hadi mozgalmak Galacz körül; orsovai hírek, különféle; egri szüret; 'sa' t.) Amerika. Spanyolország (Espartero és O'Donnell Cabrera ellen indulnak; a baszk tartományok lakosinak felszólítása a' corteshez; közbozsánat; 's a' t.) Anglia (James Bryan és a' királyné; fontos czéltörvények a' keleti ügyre nézve, 'sa' t.) Franciaország (választási rendszer-javítás; d. Sebastian infans elhagyja Franciaországot 's a' t.) Németország (Dunin érsek titkon eltávozott Berlinből; részletek eltűnése; 's a' t.) Belgium (genti nép-lázadás; 's a' t.) Törökország. Belgium. Schweiz. Görögország.

### Magyarország és Erdély.

**ORSZÁGGYŰLÉSI HÍREK.** Pozsony, oct. 16. A' Fő-Renlek f. b. 12kei orsz. ülésökben kezdék meg, a' 14keiben folytaták 's 15keiben bevégezték a' KK. és RRnek az 1832|6dik évi országgyűlésen alkotott urbéri törvények világosítását 's részint módosítását tárgyazó ja va s l a t a feletti tanácskozásiakat. E javaslat pontjai (azokon kívül, melyek kerületi tanácskozás alá bocsátottak) köv.: 1. A' 4. t. cz. 6. §-ának rendelete akkép világosították, hogy a' jobbágy urbéri telke hasznosítást minden valláskülönbség nélkül akárkinek, az izraelitákat is ide értve, oly föltétellel mindazáltal, hogy ezek a' megvett telket magok tartozzanak művelni, eladhassa. 2. A' 6. t. cz. 2. §-a 5. szakaszának rendelete akkép világosították, hogy a' jobbágyoknak ott engedett pálinkafőzés a' zsellérekre is nyilvánosan kiterjesztetik; különben pedig az említett szakaszhoz az tétetik, hogy a' jobbágyok és zsellérek az általuk főzött pálinkát kimérniök, vagy a' földesurat e' részben illető pénz megadása nélkül pálinkát főzniök, a' tiltott bormérésre szabott elközbírási büntetés terhe alatt, szabad nem leszen, minden esetre fennmaradván az oly kihágások eseteiben az illető földesuraság részire még az, hogy szenvedett kárainra és költségeire nézve is urbéri rendes uton magának teljes elégtételt szerezhessen. 3. Ugyanazon 6. t. cz. 3. §-a 6. szakaszának rendelete akkép világosították, hogy azon egész telki járandóság alatt, mely az említett szakaszban 8 urbéri zsellérnek kiada ni rendeltetett, egyedül a' legelőbbeli járandóság értetik. 4. Ugyanazon 6. t. cz. 7. §-a 1. szakaszának kezdő soraiiban előforduló ama szavak: „bármiféle természetmennyecinek“ akkép igazították: „bármiféle természetmennyek és készítményeknek“ (eladását a' jobbágy teljes szabadsággal gyakorolhatja), máskülönben ugyanazon 150 szakasz rendelete akkép bővítették, hogy a' sóárulás és sóval kereskedés minden megszorítás és taksafizetés nélkül akárkinek általában szabad. 5. A' 7. t. cz. 2. §-a 5. szakaszának rendelete akkép világosították, hogy ha a' jobbágy azon 5ik szakasz engedelménél fogva a' kender- és lenföldektől a' fonásbeli szolgálatot kívánna tenni, akkor ezen szolgálat egyedül azon földekre értetik, melyek vagy az urbéri tabellában mint olyanok kijelölve vannak, vagy az eddigi szokás szerint azon fonásbeli szolgálatot terhelve, magától értetvén, hogy az urbéri egyéb földekbe vetett bármily természetmennyből a' 9ed az említett 7. t. cz. 2. §-a 5. szakaszának rendelete akkép bővítették, hogy ott, hol egy egész helyes jobbágy eszterlőn által 52 napigás-, vagy ha a' földesur akarja, egy igásnap munkát helyett 2 napi gyalogmunkát szolgálni köteleztek, e' mértékhez aránylag tartoznak a' 1/4, 1/2 vagy 3/4 telket használó jobbágyok a' törvényben kijelölt módon, nap fölkeléstől fogva napnyugtáig dolgozva, az igás- vagy gyalognapi munkákat földesuraiknak megtenni. 7. Ugyanazon 7. t. cz. 5. §-a 5. szakaszának rendelete akkép bővítették: A' földesuri munka teljesítését makaessághól elmulasztó jobbágy azonkívül, hogy az elmulasztott munkát pótlólag végeznie kell, esetről esetre minden egyegy gyalognapi munka elmulasztásáért folyó ezüst pénzben 1, minden igásnap munkát hasonló elmulasztásáért pedig 2 forintban büntetessék; a' dolgotbani eljárásra nézve közönséges szabályul azon mód állapították meg, hogy a' földesur, vagy megbízottja, ki e' részben rendes jegyzőkönyvet tartani és folytatni köteleztek, az oly makaessági vád alá eső jobbágyot maga elibe állítva, őt a' helységbeli két előjáró vagy legalább semmi kifogás alá nem eshető 2 tanu mindenkori jelenlétében voltaképen hallgassa ki, 's ha mentességét és lehetőséget próbált — melyek előadhatása soha ki nem zárhatók — elégtelenségnek találja, az elmarasztaló ítéletet rá ugyan mondja ki, 's azt szinte a' helybeli előjárók vagy 2 más tanu jelenlétében rögtön hajtsa is végre: az eljárás módjáról szóló jegyzőkönyvi kivonatot és ítéletet azonban a' megbízottat jogbágyának, annak — ha ugy kívánja — kiterjedésében 's önállóságával megmunkáltatva mindenkor és ingyen adja ki. Egyébiránt a' földesur végzetéu meg nem nyugvó jobbágy részire a' birtokon kívüli felebbvitel 's illy czéltől a' járásbeli szolgabíróhoz lehető folyamodás szabadon fenhagyatván, a' járásbeli szolgabíró illy esetekben a' megyeteli kiküldetését sem várva, a' felek meghallgatásában a' szoros vizsgálatot tegye meg, 's tudósítását minden iratokkal 's a' földesuri illető jegyzőkönyvi kivonattal együtt a' köztörvényhatóságokhoz késedelem nélkül beadván, az eg' sz dolgot a' megyének legelső alkalommal tartandó urbéri törvényszéken megvizsgáltatva ítéltessék el. 8. A' 9. t. cz. 1. §-a 3. szakaszának rendelete akkép módosították, hogy ha a' községek jegyzőiket a' szerződési idő lefolyta alatt szolgálatukból elbocsátani kívánják, ebbeli szándékjokat mindenkor csak földesuri jóváhagyás mellett teljesíthetik; a' földesuri végzetéu meg nem nyugvó fél részire azonban a' végrehajtás előtti felebbvitel szabadon hagyatván, illy esetben a' járásbeli szolgabíró, kiküldetését sem várva, a' szoros vizsgálatot tegye meg, 's körülményes jelentésének a' köztörvényhatóságokhoz halasztás nélküli beadása után a' panasz érdemét a' megyének legelső alkalommal tartandó törvényszéke ítélje el; magában értetvén, hogy azon községek, melyek eddig jegyzőiket a' földesuraság minden jóváhagyása nélkül szabadon fogadták fel, jegyzőik elbocsátását is földesuri jóváhagyás nélkül teljesíthetik; ha pedig illy esetben is a' szolgálatukból elmozdítani czélzott jegyzők részről panasz tétetnek, panaszuk megvizsgálására és elítésére nézve a' főnebb kijelölt ut és mód egyiránt tartassék meg. 9. Ugyanazon 9. t. cz. 6. §-ához az tétetik, hogy „miután a' jobbágyok árvái egész vagyonának tökéletes összeírása megtétetik, annak a' járásbeli szolgabíró által bemutatandó egy példány a' köztörvényhatóság levéltárába mindenkor tétessék le. 10. A' 10. t. cz. 4. §-ának rendelete oda is kiterjesztetik, hogy ezentúl a' megyék urbéri törvényszékei a' k. helytartó tanácsal hivatalosan levelezhetve, az urbéri tárgy felebbvitel minden pert önmagok a' k. helytartó-tanácsához közvetlenül felterjeszthetik. 11. Ugyanazon t. cz. 5. §-ának 1. szám alatti szakasza annyiban szenved változtatást, hogy mindazok, mik a' földesuri munkára makaessághól meg nem jelenő jobbágyok megítélése, büntetése 's ezeknek módja tekintetében megállapítottak, a' földesuri munkát resten, vagy makaessághól épen a' földesur kárával tevő jobbágyokra is egyiránt kiterjesztetnek. 12. Ugyanazon 10. t. cz. 5. §-a 3. szám alatti a) b) c) pontjainak rendeletei akkép világosították 's részint változtatnak, hogy a' károk megbecsülésére alkalmaztatandó helybeli előjárók vagy egyéb a' dolghoz értők mindenkor eskettesenek meg, különben pedig minden a' szántóföldekben, rétekben, mezőkben, szőlőkben, erdőkben készakarva történő kártétel tolvajságnak tekintetvén, az ollyas kártevők, akár nem-nemesek akár nemesek, mint egyenes tolvajok, a' büntetőtörvényszékek által az ország törvényeiben kiszabott 's vét-segeik kiváltáshoz mérsékleendő büntetés alá vettessenek. 13. Ugyanazon 10. t. cz. 6. §-nak a), b), c), d), e) pontjai alatt foglalt rendelkezésekhez következők

tétetnek, u. m.: 1) Melly közbirtokosságokban nincs behozva még a' főzv. arány, 's ennek behozatala végett a' közbirtokosok egyike sem akarná az arányosságig pert megindítani és folytatni, a' jobbágyok nagyobb része pedig az urbéri rendezést és összesítést kívánna, az olly közbirtokosok ellen a' megyei tisztii ügyész ön fölperessége alatt az alispáni szék előtt az arányossági pert törvényesen indítsa meg, és végeztessé be is. 2) Melly közbirtokosságokban az urbéri rendezést a' jobbágyok nagyobb része kívánja, — a' közösen tartandó uriszék költségei viselésének, az 1832|6. évi 12. t. cz. 18. §-a rendeletének ide is kiterjesztésével, a' közbirtokosok közt, birtokaik kiváltáshoz mérsékelve, közösen lennie kellvén, az olly közbirtokosok, kik e' részben önkint eleget tenni nem akarnak, tartozásuknak viselésére a' megyék tisztii ügyészének felpörössége alatt szóbeli per utján szorítottassanak, magában értetvén, hogy a' nemesi udvartereket bírő azon közbirtokosok, kiknek semmi urbéri javaik és jobbágyaik nincsenek, az urbéri rendezési perek miatt tartatni kellő uriszékek költségei viselésében részt venni nem tartoznak. 3) Ha az urbéri rendezési perek miatt tartatni kellő közös uriszékek határnapja kijelölésére nézve a' közbirtokosok magok közt meg nem egyeznének, az illető közbirtokosok bármelyike vagy a' jobbágyok a' megye közönségéhez folyamodjanak, ez pedig az 1832|6. évi 10. t. cz. 2. §-ban megállapított szabályok teljesítésére uriszék tartása végett határidőt rendeljen, 's azon az uriszék valóságával és okvetetlenül meg is tartassék. 14. Ugyanazon 10. t. cz. 6. §-nak f) pont alatti rendelete akkép módosították, hogy ha a' per kezdetére mind a' földesuraság mind a' jobbágyok részről egyaránt az nyilvánították, hogy nincs semmi olly törvényes vagy szerződési akadály, mely a' törvény értelmében kívánt urbéri rendezés behozatalának ellentállana, 's e' kölcsönös és teljes megnyugvásnál fogvást az uriszék az urbéri rendezésnek behozatalát ítélettel megállapítja, illy esetben azon körülmény érdemében hozott uriszéki ítéletet a' megyei törvényszék 's illetőleg a' m. kir. helytartó-tanács felsőbb megvizsgálása alá előleg felterjesztetni nem szükséges; ha mindazáltal e' részben bírói elítélést kívánó bármily kérdés vagy ellenzés fordult volna elő a' perben, a' törvénynek azon f) pont alatti rendelete szorosan tartassék meg. 15. Ugyanazon 10. t. cz. 6. §-nak h) pont alatti rendelkezéshez az tétetik: hogy a' m. k. helytartó-tanács a' felebbvitel utján eleibe terjesztett urbéri rendezési pereket okvetlenül azon időkor szerint vegye vizsgálat alá, a' mint azok a' megyéktől hozzá felérkeztek 'sa' t.

A' nm. kir. helytartó tanács A v a k u m o v i c s István keblebeli fizetéses fogalmazók gyakornok halála következtiben, helyére Dániel Ignác díjtalan gyakornokot alkalmazá. — Némethi József, zalatnai ellenőr-ködő írnek ugyanott számadóvá nevezeték. —

**Budapesti napló.** E' lapokban néhányszor volt már kifejezve azon ohajtás: bár vízgyógyintézet létesülne budai regényes hegyeink közt! 's im ez ohajtás hamarabb létesülend, mint reménylők; a' Zugliget ugynevezett „Disznófő“ részét ugyan kovásznai Kovács Zsigmond bíró ur megvevé 's vízgyógyintézettel összekapcsolandó nagyszerű mulatóhelyé szándékozik azt változtatni, mely czéltől néhánynap mulva Graefenbergbe fog utazni egy itteni kedvezőleg ismert orvossal Priesznitzhez, szükséges tanácskozás végett, az elrendezés iránt, mely hihetőleg olly gyorsan menend előre a' tisztelt vállalkozó nagymódu tehetségihez képest, hogy talán még jövő évben meg is fog nyitni e' jótékony intézet, 's nemcsak betegeknek hanem egészségeseknek is rég ohajtott menedéket szolgáltatandó fővárosi por, zaj 's egyéb kellemetlenségek elől. A' vállalkozó szellemű vevőnek legjobb sükert kívánhatni, 's fővárosink lakosi különösen halára kötelezetteknek is érendik magokat iránta. — Pücker-Muskau hg, ki már sept. 30ika óta tartózkodik fővárosunkban „Az angol királynéhoz“ czimzett pompás új vendégfogadóban, huzamosb időre berle szállást, 's Pesten tartózkodása hihetőleg több hónapra fog terjedni, mely idő alatt kirándulásokat is teend a' vidékre. Hir szerint megismerni szándéka hazánk két fővárosát 's lakosait, 's távozta után közleni tapasztalásit és észrevételit az olvasó világgal. A' nagyhirű utazó e' szándéka annál örövendesebb, mivel minden eddigi munkája magas szellemi kifejlést, szigorú pártatlanságot és kitünő emberismeretet tanúsít, eddig pedig a' hazankról 's lakosiról írott munkákat jobbadán vagy egy-oldalúság, vagy fonák pártoskodás bélyegzé, minek következtében hibás fogalmak terjedtek intézvényinkről 's magunkról a' külföldön, melynek általjában napról napra nagyobb figyelmet bilincsezi le józannul haladó hazánk. — Liszt nagyhirű hazánkfia, kit egész Europa müért 's zenekedvelő közönsége dicőit, Olaszországból Parisba fog utazni jövő novemberben, 's a' közelgő tél alatt fővárosunkat is meglátogatni szándékozik, hol bizonyosan azon illő méltányra talaland, mellyel mindenkor buzgón sietnek kitűntetni a' valódi érdemet fővárosink lakosi. — Az árviz által károsultak fölsegélésére küldöttek: Millikovszky lebergi könyvkereskedő 102 f., Matkovitz Ferencz pattantus hadnagy a' pesti árvizter rajza eladásából 100 f. a' bánági fő hadikormányzók 33 f. 6krt pőben. — E' héten borzasztó szerencsétlenség történt fővárosunkban, melly minden gondatlan anyának igen komoly intésül szolgálhat; egy anya ugyanis este elhagyván, duna melletti lakását, visszatértekor vérben uszva lelé két kis gyermekét, kiket patkányok több helyen, 's nevezetesen arczukban összemaraglottak. Életök nincs ugyan veszélyben a' gyermekeknek; de a' marások bélyegit hihetőleg megtartandják. — A' kereskedés jelenleg valamennyire pihenni látszik Pesten, noha egyébiránt a' folyvást kedvező szép idő mellett nagy kényelemmel szállíthatni be minden oldalról az őszi termékeket. A' nyári gyapjút most nem igen keresik, 's csupán némileg nyomasztó ár mellett kínálkoznak rá vevők; az új gubacsot kisebb mennyiségekben 4 — 5 pő forinttal fizetik köblönként, méz mázsáját pedig 18 pő forinttal.

Az idei börtmeres következő középáron kel: kőbányai must akója 2 f. 48 kr.—3 f. városerdő-mellékié 2 f. 12 kr.—2 f. 24 kr., budaié 2 f. 30 kr.—3 f.p. — A' baromvasártéren több nap óta igen kielégítő élnékség uralkodik, 's hajóhidunkon majd naponként terelnek marhákat Bécs felé. A' pályinka darab időtül fogva igen keresett áruvezik, egy fokot 23 pengő kron adnak a' nyereszkezők a' legerősb szeszből. F. hó eleje óta folyvást igen jó az idő, 's ha még két hétig tetemesb változás nélkül marad jelen állapotjában, 'gy népes vásárt várhatni jövő novemberben. — A' tűzifa ára valamennyire szökken, noha majd naponként számos hajó érkezik fával terhelten a' két fővárosi partokhoz. — Nemzeti színpadunkon f. hó 12ikén „Báléj” adaték; 13kán „Kobold”; 14ikén először „A' magyar hölgy” vígj. 4 felv. Toepler után magyarosítá Komlóssy a' magyar tudós társaság költségén; 15ikén „A' notredamei toronyór” (Czelesztin—Quasimodo, mint vendég); 16ikán a' hirdett „Gemma di Vergy” helyett „Rózika, a' holdkóros leánya”; 17kén pesti színpadon először „Nagyvilág” színj 4 felv. Ziegleről, (Czelesztin mint vendég); 18ikán „Vazul” történeli dráma 4 felv.; rövid idő múlva „Kénytelen király” című érdekes vígj. kerülend színpadunkra Tóth Lőrincz fordítása szerint. —

(Orosz hadi mozgalmak Galacz körül. Orsovai hírek.) Aldunai hírek szerint az orosz hadikészületek a' fekete tenger kikötőiben napról napra élénkebbek. A' sebastopoli és odesszai kikötők telisdek mindenemü hadi és szállító hajókkal, melyek tatarozása öly gyorsan halad elő, hogy igen rövid idő múlva vítorlakészen indulási parancsot várandnak. E' rendszabályok nem csupán a' jelen pillanat szükségére látszanak czélozni, hanem nagy haderő-összpontosításra számítvák. Minden városkában katonai laktanyákat építenek fából 's legközelebb Akjermanában öly nagy-terjedekü öly épület készüle, hogy több egész ezrednek is szolgálhat szálláshelyül. Russzia tulajdonképi tervei rövid idő múlva határozottan fognak kitünni. — Orsovából sept. 27ikéről ezt írják: „Folyó hó 7ikén vesztigetétünkbe érkezék Püekler-Muskau hg, a' híres utazó, 's 10 nap után a' mehádai csodaforráshoz zarándokoskodék. A' társaságában levő szereesen (abysszintai nem arab) hölgy igen kecses 's nagy figyelmet gerjeszte. Kívánatos, hogy a' nagyhirű író, ki barátságát volt szerenesés megnyerni M. Alinak, minélelőbb részletes előadásával szerenesésítse az olvasó világot a' keleti viszonyok tulajdonképi helyzetéről, mert ő igen képes azt tökéletesen fölvilágosítani, mit eddig csak ködfátyolon át láthata Európa.” —

Esztergom sz. k. városban sárfalvi Heya Imre kir. tanácsos és első al-ispán úr mint k. biztos elnökléte alatt a' f. h. 14 és 15dikén példás esend és renddel ment véghez a' bel- és kül-tanács választása, melynek következtében: főbíróvá lett Krakoviczer Ferencz; polgármesterré Hartmann Ignác; kapitányává Meszézna János; tanácsnokok megmaradtak: Tarkovics Bazil, Pinke István, Horváth Imre 's Heliser József; új tanácsnokokká lettek: Maurovics Rudolf, Takács István 's Viola Ferencz; főjegyző maradt: Menyhart István; aljegyzővé lön: Kollár Antal. Főügyész a' ki volt Kiss Mihály; kamrás: Koksá István; ellenőr: Kolosváry József; árvaik, templon és kórház egyesült pénztár-tisztsége: Hecker Imre és Kakas Ferencz; levéltárnok: Liesner József; szószólók: Niedermann Andrács és Viola Imre. Ezekon kívül 36 új választott polgárral egészítették ki a' hatvan személyből álló kútanács; főorvos: Palkovics Károly; sebész: Csernó János; földmérő: Kiss Gábor; erdőész: Sztokozsa Ferencz. Sz. lélekhiással 's Tégol-Istendiosériakkal végződő a' tisztválasztás, a' kir. biztos ur fényes lakomá adott, melyközben magyarul harsogtak részint hódoló a' föl-ségért, részint üdvözölő és hálaadomások; 16ikára pedig a' polgárság hitta meg városunk színt gazdag ebédre.

KÜLÖNFELÉ. H. gróf Esterházy Mihály által az 1833ki pozsonyi versenyre adott díj (ezüstből készült esinos vaskanfő) Magyarországban nemzett minden ló által megvívandható, telivért kivéve; távolsgát két angol m. föld. Teher 3 eszt. 80 ft., 4 eszt. 100 ft., 5 eszt. 105 ft., 6 eszt. 110 ft., 7. és több eszt. 112 ft. Mien 3 fonttal többet. Tétel 3 darab arany. Bejelentés 3 nap a' pályázás előtt. Azon esében, ha utóbbi alakozások által tán növekednék a' díj, az öly össze-gyűlt pénz fele az első, fele a' 2diké. — Fiume oct. 7kén: Hajógyárunkon szaktadatlán életmutatkozik, ahg boesátatik egy hajó tengerre, 's már egy másik gerinceze meredez föl helyén; mi nyilván tanúsítja, hogy a' hajózás, a' keleti zavarok daczára is, igen jól kamatoz. E' szembeszökő élnékséget, mely a' pár év előtti hajózási pangást öly rögtön feledteté, kétségkívül a' tavalyi rossz aratásnak kell tulajdonítani, mely a' nyugatészaki tartományokat arra kényté, hogy gabonával külországokból fassák el magokat; innen az élnék közlekedés Odessza, Taganrog, Alexandria, Triest, Livorno, Genua, Marseille 's egyéb földközöngeri kikötők közt tavaly, mely, ha minden adat nem esal, ez öszön is fentartandja magát. A' Nilus kedvező áradása következtében M. h. Ali 's Ibrahim megengedték, hogy magáraikból 1,950,000 velencei stajony gabona 's rizs mennyiségét vitethessék-ki. Nálunk a' magtárok még jobbadán üresek, mert a' Száva 's különösen Kupa lepadta miatt nem szállíthatott eddig gabona Károlyvárosra; a' szeptemberi esőzések után azonban reményljük, hogy a' szállításokat megkezdik. Mien kár ránk nézve, hogy a' szállítások annyira akadályozvák, tavaly láthatuk, de látni fogjuk az idén is; mert bár mint szeressék is agr Albion fal a' hánsági buzát, bár mint ajánlgassa is a' M. Chronicle honfűtésitak, hogy azt iparkodjanak lefűkább hozatni Triest és Fiuméből, fájdon! mi csak igen kevéssel szolgálhatunk nekik — aránylag; — nem mántha nem volna, nem! mert az ég adott; de minem akarunk segíni azon, hogy egész fölöslegünket vagy nagyobb részét oda adhassuk. Ki tudja, mikor jövend ismét alkalom a' fekete tengeri gabonát a' földközöng. piacokról 's általak a' nyugatészaki fohhelyekről kitolni! Szabályozzuk a' Szávát és Kupát; csináljunk utakat, 's alkossunk kereskedési törvényeket! Itt már mind ennek ideje! 's tán a' sok kezdendő 's teendő közt saját érdekünkben volna, ezeknek adni elsősegét? — A' budapesti hangászevesület koránnyzó-biztossága jelentése szerint az 1833ki hangászevesületben, multhoz képest a' fizető tagok száma szaporult, mit leginkább Festetics Leo gr. elnök és Mátray József törekvésének tulajdoníthatni. A' gyámtagok száma 293-ra ment. Az egyesület kezdetétől fogva begyűlt alappénzeket (1579 ft. 41 kr. pgő.) miket eddig szükséges tárgyak bevásárlására volt kénytelen fordítani az egyesület, lassankint az alappénztárnak vissza fogja fizetni 's ezel minélelőbbi előérésre már is 300 pgő forintot státuskötelezvényt vásárolt. Az énekiskola e' jelentés szerint rövid idő múlva meg fog nyitanni, miután már eddig is meg-lehelős pénzmennyiséget gyűmölösöze az aláírás. Az egyesületi bevétel 2109 ft. 43 kr., a' költségek 1782 ft. 5 kr. 's így a' pénztármaradvány 327 ft. 38 kr. pgő. Hm.— Veszprémből: Hg-primásunk oct. 8án városunkba érkezvén, 9én az együtt levő KK. és Hg. nála tisztelkedtek, 's miután felsőúrsi szövegét megtekinté, 11én el-hagyá városunkat. A' balatonlelki szüretnek nagyrészt vége; erodvénye minőségére 's mennyiségére a' tavalyinál kedvezőbb 's a' kellemes időjárattal az idei szüreti vigalmak is kitünőbbek voltak. Egyébként a' hosszas szárazságot vett-

sink silyleni kezdik. — Ekl and on, (Maros-szék) sept. 28kán esti 10 óra tájban, gonosz ember által egy pajta meggyújtván, a' nagy szél miatt öly hirtelen erőre kapott a' tűz, hogy 7 gazdának egész utcát elfoglaló épületei, házi bu-torai és öszre begyűjtött takarmányai, majd egy pillantás alatt porrá hamvadtak. Leírhatatlan azon rémülés, mely az első álom lágy szenderéből fölriadt lakos-sak keblét átvilharzotta. Az egész falu kétségbe esvén a' háborgó léghen szer-tesztét bolygó tűzgomolyok látásától, melyek a' legtávolabb házakra is egyaránt szórták enyészetes szikráikat, a' falu alrészén elnyuló rétre költözött. Volt apa, ki hadokló öreg anyját és beteg gyermekeit szekérré rakván, nem lévén hon marháji, önmaga buzta-el a' közmenekvés helyére. Másnap reggel, midőn a' véginségre jutott kárvalottak könyös szemekkel állottak füstölő épületeik rom-jain, 's elmarjult szívvel, velőrázó jajok közt, rakosgatának a' kormos üszkők-ből kalibákat öszsze magoknak, egy rejtély-alaku sovány ember ment föl pokoll mosoly közt a' gyászos utcán. A' szerenesétlének közül egyik, ki az előtti este látta volt ott somperdálni, tolvajt kiált. Ezt hallván az alacsony lelkű, ki több gonosszágban is torkig buherékelt, megfutamodik. Két puskalövés dördült utána, de egyik sem találván, végre az elkeseredett lakosaktól megfogott és M. Vászárhelyre a' szék hörtönébe kísértetett. — A' szovátai határon érezbánya nyílt. Teli volt mindenkinél örömmel keble, hogy pénzözön borítandja el kü-lönben e' szegény helységet. Erdélyi Gyula nagyon ügyes ember. Bányászbi bizonyítványval, azaz: mellyet önmaga expedíák, el van látva. Sokan akarnak gazdagodni. Egész reményvel teszik le nála a' 200 for. részvényt. A' tagok száma papok és vidéki jobb gazdák közül, valamint a' pénz nála igen sokra szaporodott. Már az éretörök készen állnak. Az éretörést elkezdék. Most Zalata-nára küldetett egy tereh beváltás végett. De ezalál Erdélyi Gyula tán Oláhör-szágban kaczag a' szerenesésen kizsebelt sok szép pénznek. A' bánya nekijól jövedelmezett. A' részvényesek számára maradt egy esendes keresztényi béke-tűrés, az öres bányaluk és az elkészített éretörök, mert az anyag nem beváltani való. Környékünkön az öszvi vetések elannyira dúsak, hogy a' mezei gazdá-nak minden vágyait egészen kielégítik, 's egyet a' valaha leggazdagabb ara-tások közül tákröznek előnkbe. E. H. —

Eger, octob. 15kén: Egerben a' szüret f. octob. 7dikén vevé kezdetét. A' szomszéd baktai és ostorosi szőlőhegyeken ugyan már az előbbi héten folyt a' szedés; Kis-Tállyán pedig ugyan az egrivel egy időben kez-dék azt, valamint Andornakon october 9kén. Az egr szőlőhegység leg-jelesb fajai rivanos-vertettek 's némi részben ragyáítotték is levén, hibá-san és szűken adák a' termést. A' fűrtöket több helyütt száraz és bortol-vaj részeiktől tisztítani kelle. Mind e' mellett, általában szőlván, a' szőlő meglehető érettségü vala, 's a' szedésre folyvást tiszta meleg napok szolgáltanak, mi miatt a' must is szélytiben hamar forrásnak indult.

**A m e r i k a**

(A' mexico-franciaországi béke ingadozni kezd.) Ujyorky lapok szerint azon békeszerződés, mellyet nem rég köte Mexicoval Francia-oroszág, épen nem nyugszik öly szilárd alapaton, mint némelyek kép-zelik, mert még igen sok nehézség elhárítandó, mely könnyen újra föl-bonthatná a' békét, ha illő orvoslást nem nyerne. Mexicoban komolyan minden újabb hitelt fölfüggeszteni szándék, mit Baudin szerződése köte ki. Illy körülmények közt hihetőleg rövid idő múlva utlevelét kéri a' me-xicoi francia ügyviselő. —

**S p a n y o l o r s z á g.**

(Maroto mentegető nyilatkozványa.) Bilbaobul hosszas mentegető nyilatkozványt boesáta köze Maroto, mellynek lényeges tartalma imez: „Hat évi háborunak, mellyben a' baszkok, valamint spanyolok is által-jában, az egész világ bámulását vivák ki magoknak, egy hg kívánati-nak föntartása szolgált czélul; de az isteni gondviselés, melly mindenkor gondosan örködék a' spanyol nemzet jóléte fölött, nem adhatta győzel-met a' sötétségnek, 's nem engedheté, hogy embertelen, dicsvágyó és szineskedő férfiak jussanak hatalomra, kik tömerdek fáradalmitokért ju-talmul csak vérpádot készítettek volna számatokra. E' meggyőződés álta-lányos vala; minden értelmes férfi mindenütt, hol megfordulék, hasonló értelemben nyilatkozék előttem 's e' véleménynt az osztályvezérek 's többi parancsnok is helyeslék, miről eredeti okleveleket bírok, mellyek tel-jes fölhatalmazást ruháztak reám, hogy minden kitelhető hasznót huzhas-sak számatokra a' megkötdendő békéből. Azonban én a' hg érdekeit sem hanyaglam el, 's előterjesztéseket tevék neki, mikép azokat legczelsze-rűbbeknek tartám. Halálanság mindazáltal reményem előtt ajtót zárt. Illy fordulatlál nemes és az egész spanyol nemzethez méltó határozathoz kelle folyamodni, vagy pedig áldozatul esni a' romboló kényuraságnak. Mi az első választok 's békét kötöttünk. Navarra mostani tekintete iszonyt ger-jesztö, mit azok is egyhangulag helybenhagynak, kik vallásról szólnak 's elég gyalázatosak mondani, hogy mi vagyunk hibásak, holott épen csak közöttük láthatni árulás, gyilkosság, rablás és erőszak nyomait. Az ö-jjögök! Megbánásuk nem leend elegendő amyi bün lemosására, és a' legyilkolt áldozatokat soha többé nem fogja életre fölbreszthetni. Navarra lakosi! Vezéreték, Maroto tábornok, nem szökött meg, mikép azt veletek elhítteti akarják; ő nem adott el titeket ocsmány aranyért, mellyet gyü-lött, és melly után soha nem sovárta. Nem az ő testi és lelki szenvedési gátlák őt előttetek megjelenni, de alja az ég, hogy szavait ne enged-jétek hallatlanul elshaggni fileitek mellett. Espartero hadi kormányzósa a' pénzt adott a' szerződéshez esatlakozott zászlóaljknak 's több hivatalvi-selőnek, valamint a' tábornokkari 's egyéb tisztelnek négy hónapi zsoldot; ez azon egyetlen érdek, mellyet e' nagyszerű szerződésnél kiköték; ezt meg kelle tennem, mert tovább egyetlen napig sem maradhaték d. Car-los szolgálatában, mikép az a' később nyilvánítandó körülményekből vi-lágosan ki fog tünni. Fölszólítok ezemmel közönségesen mindenkit, bi-zonyítson be ellenkezőt 's megvetéssel tekintek le azon gyalázatos aljas rágalmakra, miket ellenem árulás és megvesztegetés tekintetéből minden oldalról fölhalmoztak. Azon első öszsejövetelek, mellyet Esparter val tar-ték, élenkezésben maradtunk a' szabadítékok iránt, 's elhagyók egymást azon erős szándékkal, hogy az ellenkezést újra meg fogjuk kezdeni; pa-rancsokat adék tehát azonnal sergínnök, és világosan kijegyzém az el-foglalandó pontokat; de új nehézségekre akadtam 's mivel a' harcot el-leazék, tehát kinevezém azon tiszteket, kik újabb alkudozást kezdének

Esparteroval. Ezek megköték a békeszerződést, melynek én csupán annyiban vagyok részese, hogy aláírom nevemet. E fölszólítás mellett közli Maroto azon tisztek neveit, kik a szerződést tulajdonképen köték, valamint azokéit is, kik a békekötésre többször ismételve fölszólították. — A Sentinelle des Pyrenées oct. 1-jéről ezt írja: „A guipuscoai guerillahad, Zabala lelkész parancs alatt, tökéletesen eloszlott. A parancsnok tisztek sept. 25-dikén Vergaraba érkeztek, 30 katoná pedig francia földre menekvék. A többi sokfelé oszlott el, s fegyvereit leraká az illető hatóságok előtt. A többi guerilla csapat hihetőleg rövid idő múlva követni fogja ezen példát, s így a bokorharcz is tökéletesen megszünend, Cabrera pedig mindenkitől elhagyatva, ismert makaessága daczára is kénytelen leend hódolni a királyné alkotmányos kormányának.“ —

(Espartero és O'Donnell Cabrera ellen indulnak. Késkedés a szabadítékok ügyében.) Madrid, sept. 28-ikán: „Espartero sept. 23-ikán megindult Aragonia felé 37 zászlóaljjal s kétezer lovassal; a tartomány lakosi leghőbb ohajtással várják őt. Az ottani zendülőknek már nincs egyéb czéljuk, mint azon pillanatig, melyben futniok kellend, lehetőségig dús zsákmányt összerablani. A saragossai országot folyvást véres kicsapongások színhelye. Cabrera el van tökélve utolsó pillanatig harcolni, s minden erősséget katonasággal s élmi szerekkel lát el, mit annál könnyebben eszközölhet, mivel O'Donnell parancsot kapa, miszerint Espartero oda érkezése előtt nem szabad a zendülőket megtámadnia; Espartero egyetlen csapással akarja tönkre zúzni az ellenséget. — A szabadítékok ügye igen lassan halad előre, ámbar a cortesválasztmány már benyújtá véleményét. A corteselnök indítványára a választmányi javaslat vitatását azon időre halasztá el a cortes, midőn valamennyi követ jelen leend a gyűlésben. Az ellenzés e határozat következtében minden mérsékpárti követ beléptének akadályokat gördít elibe; s így hosszas időre halasztja el a szabadítéki ügy végképi eldöntését. Ez armány méltó bosszúsággal tölt el minden valódi honfi keblet, s a minisiterseg alkalmasint elhalasztani leend kénytelen a cortes ülését, mert a mostani ellenzés mellett általában nem folytathatja hivatalviselését; ez elhalasztást végképi fölösztatás fogja követni.“ —

(Közbozsánat.) Oct. 5-iki bayonnei telegrafi sürgöny szerint a spanyol kormány törvényjavaslatot terjeszte a cortes elibe általános és tökéletes közbozsánat iránt, mind azokra nézve, kik a zendületi háboru alatt politikai vétséget követtek el.

**A n g l i a .**

(James Bryan és a királyné.) London, oct. 4-ikén: „Azon örültek számát, kik Viktória királynénak szerelmi nyilatkozatokkal alkalmatlankodnak, ismét szaporítá egy gentleman, s így rövid idő múlva egész tizedre fog növekedni e hűsek száma. Most bizonyos James Bryan Crowleyből lépett e szerencsések sorába. E hűs 30 esztendősi, arca naptól barnult, bajusza téglavörös s öltözete hegyi skóté. Így jelent meg oct. 1-jén a kensingtoni negyed törvényszéke előtt, s panaszkodék, miszerint előbbi háziasszonya Sutton-streetben, kinél házbér helyett több butort hagyta, néhány „fontos oklevelet“ nem akar kiadni neki. Az asszony előterjeszté az iratokat s kivilágék, hogy azok szerelmi levelek a királynéhoz, két levél pedig Kent hűséhez s Melbourne lordhoz. Kérdőre vonatván, így nyilatkozá James Bryan: „E levelek mind elmentek rendeltetésük helyére. Én igen fontos dolgokat mondhatnék önöknek, ha kedvem volna ezt tenni. Én (fejére mutatva) nem vagyok örült; mint Önöknek talán kedvök van gondolni, mert tökéletesen ép elmével bírok. Én szeretem a királynét s örökre szeretni fogom.“ A levelek magok, melyek „littkos természetűk“ daczára is fölolvására jutottak, bármint ellenzé is azt Bryan, igaz, szépen iratvák, de hemzsegek helyesirásai hibáktól s legűrjöngőbb szerelmi nyilatkozatokkal, egyszersmind pedig keverék ajtatos buzgózkodásokkal, melyek angoloknál ritkán szoktak hiányzani. „Drága Viktória! hangzik többi közt egyik levél, melyet a minisiteri M. Chronicle is közöl, eddig csak szeméinkkel szólunk ugyan egymással; de a szem értelmesen tud avatottak közt nyilatkozni. A szemek a lélek ablak; s mivel szemek majd egészen egyenlők, tehát lelki rokonságot gyanítok közöttük létezni. Véleményem szerint, Viktória, neked csakugyan jogod van férjhez menésre, még pedig saját tetszésed és akaratom szerint. Ne gondolja világi emberek fecsegésivel; csak a mindenható s nekem iparkodjál tetszeni. Régi szokás szerint koronázáskor köteles fölséged, megengedni, hogy balarczát minden peer és püspök, vén és ifju, tiszta és tisztátlan, házas és nőtlen csokolja meg és ez összesen 4—5 száz esókot teszen, s reményem, fölséged nem fogja többé megengedni ez undok szokás teljesítését.“ E levelet kérelem zárja szegényi iskolák fölállítása iránt, mely tettért áldást ígér a királynénak. Más levél így hangzik: „Forrón szeretett lady Viktória! Fájlalom hogy leveleim, mint látszik, oly különös benyomást tettek reád, miszerint arcodat sem mutatod már nekem az isten házában. Első tanácsadód indítványára történik az talán, hogy szerető Jakabodnak nem szabad többé yarázshatalmu gyönyörű arcodat látni, vagy terhedre van jelenlétem? Én nem kívánok neked alkalmatlanságot szerezni. Gondolám, hogy szeretsz engem, s azért még inkább szerettelek; de ugy hiszem, hogy Melbourne, ki egymás iránti föltűnő szerelmünket észreuvé, mindent elkövete, mi hatalmában volt, hogy szivedet ellenem megmérgezze. Higy szavaimnak, ő haszonleső czélokbul közelit hozzád s nem tartja valódi szerencsédet szeméi előtt, mint szerető J. B.“ — Kent hűséhez irt levelében többi közt ezeket mondja az ábrándos szerelmes: „A kedves bárány! valóban ő jó szívvel látszik irántam viseltetni, különben nem fordulnék meg annyiszor Windsorban; csak az ő kedviért történik az s drága uram és mesteremért. Én szegény vagyok ugyan; de mégis Windsorban hgnek tekintettek engem a katonák, s az emberek megálltak az utcákon, mondván: „Milly szép fiatal férfi! oly kedves mint a fölkelő

nap, valóban szinte különösen teremtve látszik férjül fiatal királynénk számára.“ A Melbourne lordhoz intézett levél szerelme történetét foglalja magában, t. i. mikép tekinte reá nyájasan sétalovaglás közben a királyné sáta, s némi kormányzatot tárgyzó javaslatokkal rekeszti az egészét. James Bryan alkalmasint elődei sorsára jutand es „Lunatic asylum“ tagja leend. — Spanyolországban igen dusan fizetett a gabna s minden veszély nélkül magtárokba juta, e szerint csupán a gabnatörvény tiltja az angoloknak, hogy ne egyenek a jó olesó spanyol kenyérbül, s e tilalom miatt az éretlen angol gabnán tengnek, melyet azonkül 25 shillinggel drágábban fizetnek. Illy tett dolgokat naponkint emleget e sajtó, az angol nép pedig napról napra nagyobb inséget szenved, s a gabnatörvény ellen még is oly gyöngé az izgatás, hogy alig várhatni tőle valamennyire üdvös sükert.

**F r a n c z i a o r s z á g .**

(Házmotoztatás los Valles bárónál. Elegy.) A rendőrség sept. 30-dikán megmotosztatá los Valles b. lakját, s minden magányos leveleit s egyéb iratait elszedé; mikben mindazáltal, a Gazette szerint, semmi nevezetesre nem talált; míg egymás lap egészen ellenkezőleg így nyilatkozik: „Don Carlosnak Franciaországba lépte óta folyvást szorgalmasan örködik a rendőrség, mert igen jól ismeri a trónkövetelő segédének rendkívüli vakmerőségét, mely egyszer utat tudá már nyitni d. Carlosnak Spanyolországba. E segéd francia, neve: Anguet de st. Sylvain, los Valles b. ezimmel, s néhány nap óta kitűnő figyelmi tárgylt szolgált a rendőrségnek. Lakásának megmotosztatása igen sok érdekes oklevelet s egyéb irományt juttatott a kormány birtokába. Sylvain megszökött ugyan, de a rendőrség nyomába akadit ügyes eselszövénye fonalának. Az elfoglalt irások több magas állásu férfira bélyegző homályt vetnek.“ — A National szerint sept. 30-án mint bizonyost említék a spanyol követségél, mikép Szardinia ismét megnyitá kikötőt a spanyol kereskedő hajóknak, s hogy azon hajók, melyek ottani kikötőkben fegyverrel voltak megrakva d. Carlos számára, azonnal kirakák terhüket, mihelyt híre érkezék a trónkövetelő Franciaországba szöktének. — A minisiteri lapok még hallgatnak d. Carlos szabadon bocsáttatása ügyében, noha már bizonyosnak hírlé azt a jogszerűségi sajtó. A Temps határozottan tagadja, hogy a kormánynak joga legyen szabadon bocsáttani d. Carlost, mert ez bizonyosan megújítá a véres háborut Spanyolországban. — A bayaderek kik Bordeauxban hajóra várnak, mely hazájokba szállítandja őket, september 26-dikán a porosz consul kezéből négy igen becses karpereczet kaptak, mint a württembergi királyné ajándékát, ki egyszersmind igen lekötelező levelet irt nekik.

(Anglia alkudozása Russziával.) Paris oct. 4-ikén: „Azon alkudozások, melyek a keleti ügyre nézve Russzia és Anglia közt folynak, mint látszik, nem igen felelnek a Londonban táplált várakozásnak meg. Mitután bizonyosan állíthatni, miszerint ez alkudozások fő alapját nem annyira a keleti ügy, mint inkább a kölcsönös viszonyok meghatározása teszi, tehát előre is biztosan állíthatni, hogy ez ellenkező nézetű két hatalom nem oly könnyen jutandhat egy kalap alá. Így Russzia kész ugyan lemondani a hunkiar-skelessii szerződés megújításáról a kikötött határidő elmúltá után; ellenben mellőzhetlenül követeli, hogy a dardanellák elzáratási elvét az europai népjog egyik cikkévé tegyék. Ki józanul meggondolja, mi okbul tagadák meg leginkább az érintett szerződés megismerését a tengeri hatalmak, az jogosítva érzendi magát Russzia ez indítványát vagy trefás szójátéknak, vagy világos gúnynak tekinteni. Azonban várni kell a még folyamatban levő alkudozások bevégeztét, mivel csak a végkövetkezményből ítelhetni majd meg: mellőzhetlen föltétnek tekintendő e Russzia főnebbi kívánata, vagy pedig csupán kísértésnek minél nagyobb kedvezmények nyeresére? Franciaország nyugottan tekint e törekvésekre, mivel igen jól tudja, mikép Anglia és Russzia közt tartós szerződés vagy külön szövetekezés soha nem létesülhet, főleg a keleti ügyre nézve, mert keleten mind a két hatalom felsőségi jogot kíván gyakorlani, egy hüvelyben pedig nincs két kardnak helye. Anglia csupán Franciaországgal szövetekezhetik e tekintetben, s végre bizonyosan állátandja ez állítás alaposságát. — Lavoisier gőzös Marseillebe indult, s onnan Konstantinápolyba szállítandja Pontois új grótot és követet. Marengo, Marseille, Scipio és Souverain sorhajók tatarozásin szorgalommal dolgoznak, s nem sokára vitorlakészen állandnak e roppant vízi várak, azonnal a dardanellák torkolatához indulandók. Franciaország és Anglia oly föltékeny szemekkel nézik egymás haderejét azon ponton, hogy mihelyt egyik hatalom újabb hajóval szaporítja hadát, azonnal kettőt indít oda a másik; ha ez így tart, rövid idő múlva minden hajója egy helyen leend őszpontosulva e két hatalomnak. — A jour. d. Débats koholmányának mondja azon hirt, mely szerint Vernet főtész M. Ali által a nezbii esata leföstésire szólítottatott volna föl, s azt állítja, hogy Vernet csupán mulatságból szándékozik meglátogatni kelet nevezetesb részeit. — A király a sok esözés miatt már eloszlátá a fontainebleau tábornok s több tisztk közt böcsületrendi diszjeleket osztá ki. —

**T ö r ö k o r s z á g .**

(Az ausztriai rendkívüli követ kihallgatása.) Sept. 23-dikán vezeté Chosrew basa elibe Hesz cs. kir. vezérőrnagyot és Zichy-Ferraris Viktor gr. alezredest Stürmer b., e látogatásnál Resid basa, külminisiter, is jelen volt. 25-ikén átadák a nevezett haditisztek Abdul Medzsíd szultánnak megbízó irataikat és az ausztriai császár ő fels. azon szóbeli nyilatkozatát, miszerint folyvást föntartani szándékozik azon baráti érzelmeket, melyek a porta és Ausztria közt léteznek, mire a nagyur haláját fejezé ki e megfösztelletésért. Metternich hg fölgyógyultán különös örömet nyilvánította a szultán, s a két rendkívüli küldöttet a török nischani-ülhár rendjellel diszesíté. A török kormányhivatalokban több változtatás történt.

(A' francia consul újabb utasítási.) Rendkívüli alkalommal érkezett alexandriai hírek szerint Cochelet francia főconsul nyilváníta M. Alinak, mikép Franciaország nem pártolhatja Ali tulzó követelésit európai háboru kiütése nélkül, 's e' szerint a' török hajóhad kiadását tanácsolja neki. Egyébiránt jelenté egyszersmind Cochelet, hogy Franciaország nem fog részt venni a' basa ellen intézendő fegyveres megtámadásban; Egyiptusba rontás esetén pedig, minden európai hatalommal kész esatásikra szállani az alkirály mellett. M. Alit igen megindítá e' hír, 's választát továbbra halasztá.

(M. Ali beteg.) Alexandriai hírek sept. 26ikáról erős meghülés következtiben betegnek mondják az alkirályt, ki csakugyan parancsot ada Ibrahimnak előnyomulásra Koniahig, mire az orosz fő consul, Medem gr., azon határozott hangzatu nyilatkozatot adá, mikép azon esetre orosz hadsereggel fog szemközt találkozni, mellyet a' czár főálló szerződésék értelmiben sikra szállítani köteles a' porta ótalmazásaul. Illy fenyegető nyilatkozatra, mint látszik, nem volt elkészülve az alkirály, mert azonnal mentegőtözni kezdé, mondván, hogy rosszul értették őt, mert ő koránsem ellenséges szándékból, hanem csupán azért parancsola előnyomulást Ibrahimnak, hogy a' hadsereg szükségiről ezélszerűbben gondoskodhassék; egyéb iránt kész mindenre, ha mindenre kénytendik őt. Ponsonby I. és Stopford hajóvezér közt igen élénk közlekedés uralkodik, 's a' fővárosban is rendkívüli mozgás élénkíti a' diplomatiát. A' szultán sajátkezüleg irt levélben válaszolt a' czár szerencsekívánatra és szilárd föntartását igéri a' főálló szerződéséknek. Buteniéff mindazáltal még sem igen ad hitelt a' töröknek 's különösen Rezsíd basa ellen gyanuskodik, kit angol zsoldosnak szeret tekinteni. Konstantinápolyban folyvást esönd uralkodik, csupán az angol-francia hajóhad folytonos szaporittatása kezd némi aggályt szülni a' lakosak közt. —

(Részletek M. Ali betegségről.) Sept. 16iki alexandriai levelek szerint M. Ali betegsége eleinte komolynak mutatkozék, 's 15ikén éjjel eret vágta rajta. Utóbb minden veszélyen kívül látszék ugyan lenni, de agg kora mellett nagy figyelmet szükség egészszégre fordítia. Saïd bey több fényes lakomát akart adni az egyesült török-egyptusi hajótiszteknek; de az alkirály betegsége miatt el kell maradni az ünnepélyeknek. M. Ali 70 éves most, 's utolsó nubiai utazása óta igen gyöngé, korábbi erejéhez képest. Testi bajait tetemesül növeli azon belső elégtelenség, mellyet alattvalójától üzött némelly visszaélések folyton fentartanak benne. A' francia főconsul parancsot kapott nyilvánítni az alkirálynak: mikép Franciaország tanácsolja neki, hogy fogadja el a' porta ajánlatit, mert a' többi hatalom nem akar megegyezni Ali hatalma nagyobbittatása iránt.

**N é m e t o r s z á g .**

(Dunin érsek titkon eltávozott.) Berlin, oct. 4ikén: „Dunin poseni érseket köztudomás szerint a' törvényhatóság hat hónapi fogságra és hivatalvesztésre kárhoztatá. A' börtönbüntetést ugyan egészen elengedé a' király; a' hivatalvesztés végrehajtását pedig elhalaszták, még talán kiegyenlíthetendőknek remélvén a' vitás pontokat, mi által el lenne kerülve a' nyilvános botrány. A' király, ki törvényes ítéletnél fogva már rég várba vitethette volna az érseket, csupán azt parancsolá neki, hogy darab ideiglen Berlinben maradjon, érseki megyéjébe pedig, mellytől meg fosztatott, semmi esetre visszane térjen. Illyetén viszonyok közt hónapok óta él itt Dunin érsek, csupán igen szelíd 's engedékeny rendőri fölügyelés alatt. Tegnap reggel titkon kocsiá ült az érsek 's eltávozott, Posenbe visszautazandó. Milly következményi leendnek ez eseménynek, nem tudhatni. Eltávoztát hátrahagyott külön iratban tudatá a' királlyal Dunin érsek. Altalányosan hiszik, hogy már most a' király egész szigorral fogja rajta végrehajtani az ítéletet.“ —

(Adatok Dunin érsek eltávoztáról.) Oct. 5iki levelek szerint a' gnesen-poseni érsek csakugyan szabadsággal eserélte föl berlini nyomasztó helyzetét, melly nem volt ugyan valódi fogság, de minden esetre letartóztatás, 's e' kettő közt legalább erkölcsi tekintetben nem igen nagy a' különbség. A' főpap eltávoztáról a' fővárosbulanymyi különböző hír kering, hogy nyomába nehezen juthatni a' valónak. Eleinte monák, hogy csupán a' potsdami és spandau kath. lelkészeket ment látogatni; most azonban hiszik, hogy ez előadást csupán ürügyül használá és Olaszországba, v. Belgiumba, vagy épen Franciaországba menekült. Ez állítás mindazáltal homlokegyenest ellenkezik az érsek szilárd lelkületével, mert ő bizonyosan nem fog távozni megyéjéből, 's kész inkább meghalni, mint abból engedni, mit joggal vél bírni. Posenbe vagy Gnesenbe utazott ő, és oltárait átölelve várandja be a' történéndőket. —

(Müncheni népünnep.) Oct. 6ikán ment véghez Münchenben azugynevezett Teréz-mezőn a' szokott évenkénti népünnep, mellynél majd minden évben szerencsétlenség szokott történni, mi csakugyan most sem mult el. Egy schweizi férfi ugyanis borozó asztalnál magasztalá honfitársinak bátor elszántságát, 's hogy annál inkább meggyőzhessék kéteskedő hallgatóit szavai igazságáról, e' szókkal ön hasaba döfé kését: „Igy hal meg a' schweizi szabad férfi.“ —

**B e l g i u m .**

(Genti népvargas.) Gent, oct. 1sején: „Ma zajongva vonultak keresztül a' város utcáin a' dolgozók. Este számos csoportozatalakult a' népből, melly kiáltozva dobá be Gandt gyáranak ablakit. Onnan a' fő terekre vonult, hol a' rendőrséget gunnyal illeté, 's egy zendülő halállal fenyegeté a' rendőrtiszteket, ki esöndesíteni akará a' népet; a' fenyegetőt mindazáltal tüstint elfogá egy rendőrszolga. 8½ óra tájban minden oldalról: „eljen a' respublica!“ hangzék. A' legjobban kiáltozó két férfit azonnal elfogák. A' vásártéren a' szabadságfát kiszakíták a' munkások, 's katoná-

kat utánozva lépdelték tovább; a' kirendelt gyalog katonaság őrszemmel kísérte a' nép minden mozdulatit, de egyébiránt egészen semleg viselé magát. Rövid idő mulva megjelent van de Poole helyparancsnok egy csapat vasaslovaggal, és széllyelüzé a' népet; melly azonban rövid idő mulva újra csoportozni kezdé 's köveket röpíté a' katonaságra, mellynek szilárdsága egyébiránt minden további zavart elfojta. 11 órakor mintegy 500 ember csoportult a' szabadságfa körül, 's a' marseillei dal harsogtatása közt még gyökereit is kiszagattá, miután törzsökét fölguytá; reggeli 1¼ órakor eloszlott a' sokaság. A' katonaság lödöze ugyan ez alkalomkor, de csupán vaktöltéssel. Újabb hírek szerint másnap 10 órakor számos tagu küldöttséget fogadott el a' nép közül a' kormányzó, 's előadására azt válaszolá, hogy az idegen vagy is külföldi gyapotszövegetek nem tilthatja el rögtön, hanem két nap mulva véghatározatát fogja tudatni a' néppel. A' dolgozók nem elégteltek meg e' válasszal 's köveket kezdének dobálni a' rendőrségre. Oct. 3ikán éjjel ostrom-állapotba helyezteték Gent, 's ugyanazon nap reggel 9 órakor egy vadászezredet vasuton szállítottak Antwerp-ből Gentbe. — Brüsselben híre jár, hogy Vilmos király d' Oultremont grófnőt nőül szándékozik venni. A' sajtó nem örömet látja ez összekelését, főleg azon tekintetből, mivel a' grófnő kath. vallásu; erényeit egyébiránt koronára méltóknak mondják. —

(Részletek a' genti zavargásról.) Brüssel, oct. 4ikén: „F. hó 2-és 3dikán zavargást támasztottak a' genti dolgozók. Ürügyül a' gyapotgyártók munkadíj-esökkentését használták, valódi okát mindazáltal a' pártok izgatásában kell keresni, melly kicsapongásokra ingerlé a' népet, lehetőségig hasznára törekvén következményit fordítani. A' dolgozók az orangista párt armánykodási által engedék magokat forrongásra csábíttatni. „Eljen az orániai hg!“ kiáltozá a' kömnyen hajló nép, 's a' hatóságok himni kezdék, hogy csakugyan orangista szellemü az egész forogás; a' lakosság mindazáltal egészen részvétlenül viselé magát, mert mindinkább kedvelni kezdi az ügyek mostani állását. A' katonaság csak akkor ada tüzet, midőn már nem állhatá ki ótalmazás nélkül a' közaport. Az illy zavargásoknál mindenkor számos kivánesi is szokott megjelenni, 's aztán jobbadán ezek lakolnak; így történt ekkor is, mert mintegy 8 néző sebesült meg. A' hatóság nagy szilárdságot tanúsita, 's néhány óra alatt nyolcezer katoná volt Gentben, mit kizárólag a' vasuti gyors közlekedésnek köszönhet a' kormány. Most már minden ismét rendben van, ámbar meg kell vallani, hogy a' gyapotgyártási iparüzés csak ugyan szenved. E' gyarak a' korábbi kormány alatt nagy kiterjedésnek örvendettek, mert az akkori intézvények korlátlan mezőt engedtek minden illynemü vállalatnak. Most ellenben, a' holland-keletindiai birtokrész elvesztése miatt a' készítvény nem állhat többé súlyegyenben a' fogyasztással, mi szüntelen nyomasztó zavart szül. Ezenkül a' francia gyártók készítvényeik maradványit mindig a' genti vásárra küldik 's oly ólesón adják, hogy a' belföldi gyarak teljességgel nem állhatják ki velök a' versenyzést. Ide járul végre még a' csempezés is, melly szinte rendkívül rontja a' belföldi gyarművek keletét. Lille's Valenciemesben külön esempeszt-biztosító társulatok alakultak külföldi áruk beszállítására. A' kormány rendszabályhozással foglaltos ugyan e' visszaélések eltörlésire, de alkalom éshason oly kitünőleg kedvezök erre, hogy bajosan fogja sikerét láthatni jó szándékanak. — Leopold király rövid idő mulva ismét Londonba szándékozik utazni. — Albert coburgi hg összekelését Viktória királynéval már itt is bizonyosnak mondják. —

**G ö r ö g o r s z á g .**

Trieszt, sept. 24én: Atheni hírek szerint angol-francia társaság (Humann főnöklete alatt) a' görög kormánnyal bankföállítást végett alkudozik. Ezen intézet, mint tudva van, Görögország lakosinak legohajtottabb kívánsága, kik sok földet kénytelenek műveletlenül hagyni, mert nincs tőkékjök, mivel marhát 's gazdasági eszközöket vásárolhassanak, e' nagyon érezhető hiányt pedig a' czélba vett bankföállítást nagy részben elhárítná.

**S c h w e i z .**

(Zürich kilép a' hetes szövetségből.) Zürich, oct. 3dikán: „Nagy tanácsunk tegnap egy, Zürichre és a' szövetségre nézve, fontos határozatot hozá. 1832ben ugyanis Zürich, Bern, Luzern, Solothurn, St. Gallen, Aargau és Thurgau közt külön ugynevezett hetes szövetség alakult, mellynek czélja volt e' kantonok új intézvényit ótalmazni, 's mint külön politikai pártot kitüntetni. Valamint a' 16ik században, 's utóbb többször, ugy most is más szövetség, az ugynevezett sarn-i, létesült az említett elleneben, 's így aztán külön neve lett a' szövetség közti meghasonlásnak. A' sarni Rendek utóbb kényszerültek külön szövetkezésökrül lemondani, 's így méltán hasonlót leheté kívánni a' hetes szövetségtől is. De a' szövetkezettek hatalma nagyobb volt, hogysem lemondásra lehetett volna azokat kényszeríteni. Zürich már most önmagán tapasztalá a' hetes szövetség valódi jelentését, 's azért egyhangulag kilépett határozott abból a' nagy tanács, mit azonnal végre is hajtani rendelt. Nevezetes minden esetre, hogy újabb viszonyinkat minden oldalról bizalommal ismerik meg. Az idegen hatalmak e' változtatást jogszerűnek ismerék meg, 's így mindinkább remélhetni, hogy Schweiz minden idegen befolyás nélkül továbbra is föntartandja nyugalmas semlegi helyzetét, melly eddig legkitünőbb jele 's kezessége volt szellemi és anyagi jóllétinek.“ —

(Árvizi rombolások.) Genfi és tessini hírek szerint az ottani völgyekben iszonyu rombolásokat vitt véghez az árviz. A' simploni híres ut déli része majd egészen haszonvehetlenné lön. A' hegyekről nagy sziklatömegeket sodrottak le magokkal a' rohanó hullámok. Házak, hidak 's majd az egész termés áldozatja lett a' pusztító elemnek; némelly völgyek annyira megteltek vízzel, hogy az azokat képező óriási hegyek domboknál alig látszanak nagyobbaknak. A' lakosság insége leirhatlan. —